

**Svar till Beredningsgruppen – Socialnämndens förklaring gällande
anmärkningar för 2024 gällande ekonomi, intern kontroll och upphandling****Till:** Beredningsgruppen**Från:** Socialnämnden**Datum:** 250618

Socialnämnden tackar för er granskning och de iakttagelser ni redovisat avseende Socialnämndens verksamhet för räkenskapsåret 2024. Vi lämnar härmed våra förklaringar samt redovisar vidtagna och planerade åtgärder.

1. Bristande måluppfyllelse inom området ekonomi

Socialnämnden har under 2024 redovisat ett underskott.

Orsaker:

- Underdimensionerad budgetram för stöd och omsorgsutskottet/socialnämnden till det faktiska behovet och uppdragets omfattning. Vilket är den främsta orsaken till underskottet.
- Ofinansierade och/eller för låg budget i olika poster. Budget för utskrivningsklara var o kronor och totala kostnad var över 8 miljoner för 2024. Kostnad för färdtjänst är budgeten neddragen under pandemin då resandet minskades. Därefter har resor inom färdtjänst ökat och med Pajalas demografi med fler äldre är fler som har rätt till färdtjänst därav för låg budget. Sommarförmåner för fast personal och vikarier har ej heller varit budgeterat för 2024 (1,6 miljoner). Därutöver ökad hyra för lokaler och matutkörning, verksamhetskostnader såsom bilar m.m.
- Ökade kostnader inom äldreomsorgen beroende på två orsaker. Dels ökade antalet ärenden och ökat behov hos vårdtagarna. Näst intill dubblering utav hemtjänstärenden. I kombination med Sveriges högsta försörjningskvot i Pajala kommun d.v.s. högsta antalet äldre och färre i arbetsför ålder. Därutöver konkurrensen av industrin av de få som finns i arbetsförålder. Det har lett till att bemanningspersonal måste anlitas för att kunna ge vård och omsorg enligt behov och rätt till enligt lag vilket inte var budgeterat för 2024.
- Avsaknad av fast anställda inom Individ och familjeomsorgen (saknades som mest sju heltidspersonal). IFO har sedan 2022 bemannats i huvudsak av externa konsulter.
- Kostnad för införandet av nya verksamhetssystemet Pulsen/Combine (1 maj 2024) var ej budgeterat.
- IFO konsulterna gjorde en genomlysning av alla ärenden vilket gav effekten med mindre kostnader för bl.a. placeringar gällande barn på familjehem och ekonomiskt bistånd. Uppskattningsvis c:a 15 miljoner kronor mindre i

Datum 250618

Diarienummer: SOC-2025-109 007

verksamhetskostnader/årsvis vilket hade varit utöver budget fortsatt om ej dessa genomlysningar och ändringar i arbetssätt hade genomförts.

- En av IFO konsulterna fick direkta uppdrag från kommunchef som inte kom från socialförvaltningen men bekostades av socialförvaltningen. Det har skett både under 2023 (tf socialchef m.m.) och fortsatt under 2024 (utredningar och uppdrag).

Åtgärder:

- Start av trygghetsboende sommaren 2024 för att minska behovet av SÄBO plats. Tidigare servicelägenheter som gjordes om till trygghetsboende totalt 11 st. För att få beslut om trygghetsboende ställdes krav om behov av hemtjänst. Plan att fortsatt servicelägenheter blir trygghetsboendelägenheter. (Kostnad säbo plats är c:a 1,3 miljoner/plats i Pajala kommun)
- Start av nattpatrull i Pajala C för att undvika behov av SÄBO plats. Nattpatrull möjliggör hemtjänst dygnet runt och kvarboende i eget hem. Plan för 2025 är fortsatt utvidgade område som t.ex. Tärendö och Kitkiöjärvi.
- Socialnämnden tog beslut i sept-24 om dubblering av OB tillägget som trädde i kraft 1 januari 2025 för att behålla och attrahera omvårdnadspersonal.
- Genomgång av alla beslut om SÄBO och korttidsboende samt ändring i delegationsordning från 1 april 2024. Kön till boende har minskat då beslut om säbo resp. korttidsboende har minskat. Vilket också har att göra med möjligheten till beslut om trygghetsboende och nattpatrull.
- Beslut från 1 april att korttidsboende används i huvudsak för växelvård (avlastning) vilket möjliggör att anhöriga får avlastning och brukaren kan fortsatt bo hemma.
- Bestridande av fakturor från Regionen gällande utskrivningsklara minskad kostnad c:a 500 000 kr. Uppföljning genom metoden ISU vilket visade att många var palliativa som kom till korttidsboendet från Regionen vilket presenterades till Regionen. Dessa två tillsammans med annat arbetssätt hos kommunen har nu under 2025 lett till minskning av kostnader för utskrivningsklara.
- Avslut i förtid i överenskommelse av en konsult i juli 2024 som var enhetschef för Tärendö området. Avtalet var till december 2024. Minskad kostnad c:a 2,3 miljoner för 2024.
- Trots att bemanningen inte var fulltaglig på IFO med fast anställda och konsulter begränsades konsulternas arbetstid till 40 timmar/vecka från mars 2024. Från november 2024 kunde beredskapen tas bort från konsulter till ordinarie personal. (Bemanningen är fortsatt ej fulltaglig 2025.)
- Vakanshållen administrativ handläggartjänst från mitten av maj 2024. Besparing c:a 250 000 kr. Indragen tjänst från 1 januari 2025.
- Den svårrekryterade tjänsten verksamhetschef IFO (chef för socialsekreterare, biståndshandläggare och öppenvården) rekryterades i september 2024. Senast en fast

Datum 250618

Diarienummer: SOC-2025-109 007

anställd IFO chef fanns på tjänsten var 2022 och innan dess flera byten av IFO chef. (Tyvärr egen uppsägning våren-25 och tf är tillsatt under rekryteringstid.)

- Gällande bemanning har företaget Go care anlitas för att utöka träffytorna och marknadsföring på annat sätt. Det ledde till att vi har fått underlag för marknadsföring och till att 56 personer ansökte usk/vårdbiträden dock ledde få till anställningar av olika orsaker som t.ex. svårigheter till boendelösningar.
- Projektmedel för äldreomsorgssatsningen har använts till halvtidstjänst vid dagverksamheten för äldre som erbjuds till alla inkl. trygghetsboende. Omstart av verksamheten skedde i sept 2024 med fler aktiviteter och längre öppettider. Målsättning är bättre mående och i förlängningen ska det ge mindre behov av insatser.
- Information vid förebyggande hembesök hos äldre har lett till att fler väljer gps larm som går till anhöriga där det är möjligt istället för till hemtjänsten anlitas.

2. Bristande intern kontroll

Orsaker:

- Då budgetramen var underdimensionerad med c:a 30 miljoner för att klara uppdragen enligt lagar och föreskrifter med samtidiga volymökningar har budgeten inte varit realistisk att kunna uppnå. Det hade lett till att medborgarna/brukarna inte fått den hjälp dom hade haft rätt till att få enligt behov.

Åtgärder:

- Det som har gått att genomföra i effektiviseringar och besparingar har gjorts (se ovan).
- Ekonom för socialförvaltningen finns nu från januari 2025. (Under 2024 var ekonom för socialförvaltningen tillika ekonomichef och sedemera samtidigt även kommunchef vilket kan ha påverkat arbetet med internkontrollen av ekonomin).
- Internkontrollplan är uppföljd 250129 för 2024 och antagen av Socialnämnden. Gällande: Avvikelser HSL, SoL och LSS. Vårdskador och allvarliga missförhållanden. Brukarsäkerhet, lagar och föreskrifter samt beslutade placeringar.

3. Brister inom upphandling och inköp

Orsaker:

- Ej kompetens/resurs inom socialförvaltningen för inköp och avtal samt att upphandlingsenheten/ekonomienheten ej haft resurser att tillgodose behoven som socialförvaltningen har för upphandling och inköp.

Åtgärder:

- Socialnämnden beslutade socialnämnden att tillsammans med Barn- och utbildningsnämnden om en delad tjänst som inköpssamordnare. Tjänsten är tillsatt under början av 2025.
- Upphandlingsbesluten gällande bemanningspersonal och bilar har tagits beslut av Socialnämnden (har tidigare tagit på tjänstemannanivå).

Datum 250618

Diarienummer: SOC-2025-109 007

- Attestförteckning och delegationsförordning gällande inköp och upphandling har beslutats om i maj 2025 beslutats i Socialnämnden.
- Plan att hela kommunen använder sig av EDP för gemensam struktur och rapportering vilket ekonomienheten kommer att strukturera under hösten-25.

Avslutande kommentar

Socialnämnden fortsätter arbetet med att vidta åtgärder för att få hållbar ekonomisk utveckling av den utmaningen i demografin för kommunen med fler äldre och färre i arbetsför ålder.

